

РЕШЕНИЕ

№ 173

гр. В., 27.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – В., III ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и пети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Биляна Р. Скорчовска Петкова

при участието на секретаря Стефка Б. Радева
като разгледа докладваното от Биляна Р. Скорчовска Петкова Гражданско дело № 20231420102708 по описа за 2023 година

„С.К.“ ООД, ЕИК **, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. С., **, законен представител: Н. П.П. – управител чрез юрисконсулт М. Т. Т. е предявило против В. П./в някои документи и пълномощни посочен като П./ Г., ЕГН *****, с адрес: гр. В., ул. Св. Св. К.иМ. **, обективно съединени установителни иски за сумата от 900лв. – главница, представляваща дължима и неплатена по договор за паричен заем № **. ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението до окончателното изпълнение на задължението; 361,44 лв. – възнаградителна лихва дължимата и неплатена за периода 20.01.2022 г. до 20.07.2023 г.; 234 лв. - законна лихва за забава за периода от 01.04.2022 г. до 01.07.2023 г., за които суми е издадена Заповед №1065/02.08.2023 г. по ч.гр.дело №1954/2023 г по описа на Районен съд В..

Исковете са с правно основание чл.422 вр. чл.410 ГПК , чл.79 и чл.86 ЗЗД и са процесуално допустими.

В законовият срок по чл.131 ГПК от ответника е постъпил писмен отговор с който твърди, че предявеният иск е неоснователен и недоказан. Поддържа се, че не е достатъчно в договора да бъде посочен общият размер на ГПР в процентно съотношение от общия размер на предоставения кредита а е необходимо освен общия размер на ГПР в договора да се посочат всички

разходи по вид и размер, от които се формира ГПР, така както те са описани в текста на чл.19, ал.1 от ЗПК и Приложение № 1 към закона. Твърди се, че освен разбивка на всички разходи по вид и размер в договора трябва да е посочена и общата стойност на разходите, която е дължима от потребителя, представляваща ГПР. Поддържа се, че при положение, че в процесния договор ГПР е посочен само общо, като годишен процент от общия размер на предоставения кредит, без да бъдат посочени отделните разходи по вид и размер и без да се посочи общата стойност на разходите, които потребителя ще дължи в края на срока на договора, не може да се приеме, че са спазени изискванията на закона. Твърди се, че годишният процент на разходите не надхвърля пет пъти размера на законната лихва за забава (при допустима норма 50%, ГПР е определен на 48.39%), но само това не е достатъчно, за да се приеме, че уговорката не противоречи на закона. Твърди се, че ГПР е нищожна, поради противоречие със закона, на основание чл. 22 от ЗПК във вр. с чл. 11 ал. 1 т.10 от ЗПК, чл. 19 ал. 1 от ЗПК и чл. 10а ал. 4 от ЗПК. Твърди се, че в договора лихвения процент е посочен общо на годишна база, като процентна величина, но не е посочен и лихвения процент на ден. Твърди се, че в договора не е посочен текущия (месечния) лихвен процент, с който ще се олихвява кредита. Не са посочени условията за прилагането на лихвения процент по кредита, 2 което означава да се посочат показателите, по които се формира ГЛП, като основен лихвен процент, който кредитора прилага в случая и съответните надбавки над него. Не са посочени също така условията и процедурите за промяната на лихвения процент по кредита поради което уговорката относно лихвения процент по кредита също била нищожна, поради противоречие със закона на основание чл. 22 от ЗПК във вр. с чл. 11 ал. 1 т.9 от ЗПК и чл. 10а ал. 4 от ЗПК.

Излагат се доводи и за нищожност на предвидената в чл. 6.2 от договора неустойка като за същата се твърди, че е послужила за неоправдано и непосочено в договора оскъпяване на заема и увеличаване на заемната тежест на длъжника. Претендират се разноски.

В законовият едномесечен срок по чл.415, ал.4 ГПК заявителят не е предявил установителен лист за сумата от 307.80 лева, за която е издадена Заповед №1065/02.08.2023 г. по ч.гр.дело №1954/2023 г по описа на Районен съд В., поради което съдът прекратява производството по ч.гр.дело №1954/2023 г по описа на Районен съд В., в частта за сумата от 307.80 лева -

неустойка за забава за периода от 22.05.2022 г. до изплащане на задължението и съдът не следва да обсъжда доводите на ответника за нижощност на тази клауза отразени в отговора на исковата молба.

Съдът с оглед събраните по делото доказателства, приема следното:

В. П. Г., ЕГН *****, е отправил искане за сключване на договор за заем между него и „С.К.“ ООД, ЕИК **. Искането било попълнено собственоръчно от заемателя посредством сайта на Заемодателя- **като договорът за заем се е сключил съобразно законовите разпоредби на Закона за електронната търговия, Закона за предоставяне на финансови услуги от разстояние, Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги. Твърди се, че заемателя, съобразно установената форма за кандидатстване е предоставил своите лични данни, актуална електронна поща, телефон за връзка, параметри на желания заем (размер на главница и период на погасяване), едно лице за контакт, както и е посочил желания начин за изплащане на отпусканата заемна сума като по този начин заемателят е обективирал волята си, че желае да сключи договор за паричен заем със „С.К.“ ООД.

Не се оспорва, че „С.К.“ ООД е изпратило на посочената от заемателя електронна поща Общи условия, както и предоставя чрез своя сайт проект на договора за заем, съдържащи цялата необходима преддоговорна информация за искания от заемателя паричен заем и с натискане на бутон „Изпрати“ заемателят е приел така предоставените му условия във връзка с договора, което действие се счита за подписване на всяка страница на предоставените по описания по - горе начин документи съобразно чл. 10 от Закона за електронния подпис и електронните удостоверителни услуги при условията при които последните са му предоставени. Съгласно чл. 10 от ЗЕДЕУУ електронното изявление е получено с постъпването му в посочената от заемателя информационна система.

Не се оспорва, че заемодателят е потвърдил сключването на договора за заем като е изпратил на посочения от заемателя електронен адрес договор за паричен заем № 622719, заедно с погасителния план към него и Общите условия.

Не се оспорва от страна на ответника, че е получил сумата по процесния заем, която ищеца твърди, че е превел по банков път.

Настоящият състав на съда приема, че за да бъде успешно доказването на исковата претенция, ищецът следва да докаже качеството си на кредитор; наличие на валиден цесионен договор, от който произтича вземането му; основанията на вземането; че праводателят на ищеца е изправна страна по договора, т.е. че е изпълнил точно задълженията си по предоставяне на услугите, предмет на договора; както и, че ответникът е в забава и периода на забавата.

При извършване преценка относно действителността на договора за кредит съдът не е обвързан от посочените от ищеца основания, доколкото нормите, уреждащи нищожността са от императивен характер и за тях съдът следи служебно. Ето защо, следва да се извърши цялостна проверка за наличие на основания за недействителност на сключения договор, която проверка се обхваща от пределите на чл. 22 ЗПК. Съгласно посочената разпоредба когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9 ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен.

Съдържанието на договорните клаузи безусловно налага извод, че се касае за сключен договор за кредит. Ответникът има качество на потребител по смисъла на чл. 9, ал. 2 ЗПК, а именно- физическо лице, което при сключването на договор за кредит действа извън рамките на своята професионална или търговска дейност. Като потребител разполага и със защита срещу неравноправни клаузи, предвидена в Глава Шеста на ЗЗП, за които съдът следи служебно и които следва да се преценяват при основателността на иска. По отношение на действителността на договорите за потребителски кредити, приложими са специалните разпоредби на чл. 22 ЗПК.

Кредиторът е предоставил преддоговорна информация, в която са посочени основните параметри и условия по кредита, то с подписването на договора за стоков кредит, кредитополучателят заявява, че му е предоставена своевременно преддоговорна информация по чл. 5 от ЗПК и Общи условия с оглед вземане на информирано решение за сключване на Договора за кредит, както и че е запознат с Тарифата за лихвите, таксите и комисионите /Тарифата/, които Банката прилага по извършвани услуги на клиенти и заплаща такси съобразно същата. С подписването на Договора

Кредитополучателят удостоверява, че е получил и приема Общи условия за същия, както и че те са неразделна част от Договора.

В последствие договорът е сключен в предвидената в закона форма. Посочен е общия размер на кредита /Погасителния план и ГПР /,като погасителния план се съдържа в приложеното ч.гр.дело №1954/2023г. по описа на ВРС.

На следващо място е възражението на ответника, че договорът е нищожен поради неспазване на разпоредбата на чл. 11, ал. 1 т. 10 ЗПК, според който договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и съдържа:годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин. Съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. В поцесния договор е посочен размер на ГПР от 48,39% , който размер е действителен и в съответствие с чл. 19, ал. 4 ЗПК, според които годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на РБ, което означава че лихвите и разходите по кредита не могат да надхвърлят 50% от взетата сума. Освен това въпреки че в договора за кредит, не се съдържа информация как е формиран годишният процент на разходите, такава информация е налична в Общите условия, които са неразделна част от договора и са общодостъпни на сайта на ищеца и ответника при подписване на договора е заявил,че е запознат с тях и са приложени към договора. За пълнота следва да се отбележи, че визираните в ОУ компоненти включени при определяне на ГПР, съответстват на заложеното в чл.19, ал.1-ал.3 от ЗПК. /В този смисъл и Решение 01.2020 г. по в. т. д. №1550/2019 г. на ВРС/. Поради което ВРС приема за неоснователно това възражение на ответника.

По отношение на предявеният иск за сумата от 361.44 лв.

възнаградителна лихва за периода 20.01.2022 г. до 20.07.2023г. ,съдът приема за основателни твърденията на ответника, че клаузата, с която е договорен фиксиран лихвен процент в размер 40.05 % годишно, е нищожна поради противоречие с добрите нрави.

По правната си характеристика договорната лихва е възнаграждение, с което длъжникът на пари или на заместими вещи трябва да престира на кредитора, защото е ползвал същите. Тази лихва е граждански плод и се дължи по силата на едно правоотношение, като нейният размер се определя от размера дадения в заем капитал /парична сума в случая/ и времето на ползването му. Волята на страните е меродавна, само ако тя не надвишава най-високия размер, допустим от закона според чл. 10, ал. 2 от ЗЗД, какъвто в момента не е регламентиран. Критерий за извършване на преценка за това следва да бъде законната лихва, но законът не изисква тя да бъде равна на нея. С оглед изискването на закона – чл. 26, ал. 1 от ЗЗД, при договаряне между страните да не се накърняват добрите нрави следва да се приеме, че именно те налагат максималният размер, до който съгласението за плащане на възнаградителна лихва е действително. Добрите нрави са критерии за норми на поведение, които се установяват в обществото, поради това, че значителна част от хората според вътрешното си убеждение ги приемат и се съобразяват с тях. За противоречащи на добрите нрави се считат сделки, с които неравноправно се третират икономически слаби участници в оборота, използва се недостиг на материални средства на един субект за облагодетелстване на друг. В съдебната практика е прието, че противно на добрите нрави е да се уговаря възнаградителна лихва, надвишаваща трикратния размер на законната лихва, а когато възнаградителна лихва е уговорена по обезпечен и по друг начин заем (напр. ипотека), противно на добрите нрави е да се уговаря лихва за забава, надвишаваща двукратния размер на законната лихва- решение № 906/30.12.2004 г. на ВКС по гр.д. №1106/2003г., II г.о., решение №378/18.05.2006г. на ВКС по гр.д.№315/2005г., II г.о., решение № 1270/09.01.2009 г. на ВКС по гр.д. №5093/2007г., II г.о. и др.

В тази връзка и Решение №290 от 20.12.2019 год. по гр.дело №417/2019 г. на ШОС, според което максималният размер на договорната лихва /възнаградителна или за забава/ е ограничен винаги от чл. 9 ЗЗД, съгласно който страните могат свободно да определят съдържанието на договора,

доколкото то не противоречи на добрите нрави. За противоречащи на добрите нрави се считат сделки, с които неравноправно се третират икономически слаби участници в оборота, използва се недостиг на материални средства на един субект за облагодетелстване на друг и пр. Въпреки че не е налице действащо нормативно ограничение при договарянето на размера на възнаградителната лихва, то съгласно наложилата се съдебна практика /Решение № 906/30.12.2004 г. по гр.д. №1106/2003 г., II г.о., Решение № 378/18.05.2006 г. по гр.д. №315/2005г., II г.о.; Решение № 1270/09.01.2009 г. по гр.д. №5093/2007 г., II г.о., Определение № 901/10.07.2015 г. по гр.д. №6295/2014 г., IV г.о./ се приема, че ако договорната лихва надвишава трикратно размера на законната лихва, то е налице неравноправие, тъй като в този случай предвиденият размер на договорната възнаградителна лихва, съществено превишава нейната обезщетителна функция по повод предоставеното ползване на заемната сума. В съответствие с препращащата разпоредбата на чл. 86, ал. 2 от ЗЗД, размерът на законната лихва е определен с Постановление на Министерския съвет почти до края на 2022г. е 0%, съответно в последствие има плавно покачване, но най-високия размер, който се достига за периода на тази претенция е 3.79%, съгласно което, годишният размер на законната лихва по просрочени парични задължения е в размер на основния лихвен процент на Българската народна банка, в сила от 1 януари, съответно от 1 юли, на текущата година плюс 10 процентни пункта. Предвид това и доколкото основния лихвен процент на БНБ по време на действие на целия договор е от 0 до максимум 3.79% то годишният размер на законната лихва се явява 10% или трикратния - 30% до 33.790%. В случая отразеният в договора ГЛП – 40.05% надвишава трикратния размер на законната лихва за периода на договора. Накърнен е принципът за еквивалентност на насрещните престации, в хипотезата на нарушение на добрите нрави – чл. 26, ал. 1, предл. 3 ЗЗД. Поради това ВРС приема за нищожна поради противоречие с добрите нрави (чл. 9 ЗЗД тази клаузата на Договора за потребителски кредит и тази искова претенция следва да бъде отхвърлена.

ВРС приема за правилно разрешението на въпроса на ВКС в Решение № 76/22.07.2020 г. по т.д. №1011/2019г., Търговска колегия, Първо отделение, ВКС, където съдът е приел, че заместването на нищожната клауза на договор за кредит с повелителните правила на закона, като се редуцира до десет пункта, колкото се прилагат при изчисляване на законната лихва при

забавени задължения съгласно чл. 86, ал.1 ЗЗД, е в противоречие със задължителната практика на СЕС и е неправилен. Неравноправната договорна клауза е нищожна, т.е. няма задължителна сила за ответника, имащ качеството потребител, поради което същата не следва да се прилага в отношенията между страните.

С оглед заключението на вещото лице,което съдът възприема като компетентно ответника следва да заплати на ищеца размера на дължимата главница, а именно 900 лв. и лихва за забавено плащане на тази главница за периода 01.04.2022г. до 01.07.2023г. в размер на 44.59 лв. като размера на тази лихва е значително по-малък от претендирания с оглед уточнението на вещото лице,че ищеца в исковата претенция по отношение на тази лихви е включил и лихвата за забавено плащане на неустойката по отношения ,на която е прекратено производството по делото,т.е в останалата част до пълния размер от 234 лв. исковата претенция следва да бъде отхвърлена като неоснователна и недоказана.

Разноските на ищеца в настоящия процес са както следва:75.10лв. за внесена държавна такса за заповедното и 74.90 такава за исковото производство,50 лв. юристконсултско възнаграждение за заповедното производство и 150 лв. за исковото производство определени от съда по справедливост с оглед правната и фактическа сложност на делото при типови дела и 400 лв. за експертиза.

Разноските на ответника са 400 лв. адвокатско възнаграждение общо за заповедното и исковото производство като по делото по исковото производство е представен отново договора за правна защита и съдействие от 04.09.2023г./доколкото се чете датата/ приложен и в заповедното производство.

С оглед изхода от спора следва да бъде осъден ответника да заплати на ищеца деловодни разноски за настоящата инстанция за заповедното и исковото производство съразмерно уважената част от исковите претенции в размер на 473.73 лв.

Следва да бъде осъден ответника да заплати на ищеца деловодни разноски за настоящата инстанция в размер на 147.34 лв.

Така мотивиран съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО, че В. П./ П./ Г., ЕГН *****, с адрес: гр. В., ул. Св. Св. К.иМ. **, ДЪЛЖИ НА „С.К.“ ООД, ЕИК **, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. С., **, законен представител: Н. П.П. – управител сумата от 900лв. – главница, представляваща дължима и неплатена по договор за паричен заем № **, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на подаване на заявлението по чл.410 ГПК – 31.07.2023г. до окончателното изпълнение на задължението и сумата от 44.59 лв. - законна лихва за забава за периода от 01.04.2022 г. до 01.07.2023 г. В ОСТАНАЛАТА ЧАСТ по отношение на претендирана сума от 361,44 лв. – възнаградителна лихва дължимата и неплатена за периода 20.01.2022 г. до 20.07.2023 г.; и до пълния размер на претендирана сума от 234 лв. - законна лихва за забава за периода от 01.04.2022 г. до 01.07.2023 г. ОТХВЪРЛЯ ИСКОВИТЕ ПРЕТЕНЦИИ .

ОСЪЖДА В. П./ П./ Г., ЕГН *****, с адрес: гр. В., ул. Св. Св. К.иМ. ** ДА ЗАПЛАТИ НА „С.К.“ ООД, ЕИК **, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. С., **, законен представител: Н. П.П. – управител деловодни разноси за настоящата инстанция за заповедното и исковото производство съразмерно уважената част от исковите претенции в размер на 473.73 лв.

ОСЪЖДА „С.К.“ ООД, ЕИК **, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. С., **, законен представител: Н. П.П. – управител ДА ЗАПЛАТИ НА В. П./ П./ Г., ЕГН *****, с адрес: гр. В., ул. Св. Св. К.иМ. ** деловодни разноси за настоящата инстанция за заповедното и исковото производство съразмерно отхвърлената част от исковите претенции в размер на 147.34 лв.

Решението подлежи на обжалване пред Окръжен съд-В., в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

Съдия при Районен съд – В.: _____